

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ДС/СС 05/4-02 бр. 619/1-ХП/1 16.05.2013. године	
---	--

На основу члана 221. став 1. алинеја 16. и члана 266. Статута Факултета, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој V редовној седници, одржаној дана 16.05.2013. године, донело следећу

О Д Л У К У

Прихвата се Извештај комисије са оценом докторске дисертације: ОБРАЗОВАЊЕ ЖЕНСКЕ ДЕЦЕ У ЈУЖНОМ БАНАТУ (1874-1918), кандидата мр Иване Спасовић и одобрава усмена одбрана.

Универзитет је дао сагласност на предлог теме 29.06.2010. године.

Кандидат мр Ивана Спасовић објавила је рад: Страдања у Панчеву и Јабуци за време Другог светског рата, Историјски архив у Панчеву, Панчево, 2012.

Ова се одлука упућује Стручном већу Универзитета на сагласност.

<u>Доставити:</u> 1x Универзитету у Београду 1x Комисији 1x Стручном сараднику за докторске дисертације 1x Шефу Одсека за правне послове 1x Архиви	ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА Проф. др Милош Арсенијевић
---	---

Факултет <u>Филозофски</u>	УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
04/1-2 бр.6/2326	Веће научних области
(број захтева)	друштвено-хуманистичких наука
17.05.2013.	(Назив већа научних области коме се захтев упућује)
(датум)	

ЗАХТЕВ

за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата

Иване (Бранислав) Спасовић

(име, име једног од родитеља и презиме)

КАНДИДАТ

Ивана (Бранислав) Спасовић

(име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под

насловом:

Образовање женске деце у Јужном Банату (1874-1918)

Универзитет је дана 29.06.2010. својим актом под бр 612-1397/1-1 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила:

Образовање женске деце у Јужном Банату (1874-1918)

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата

Иване (Бранислав) Спасовић

(име, име једног од родитеља и презиме)

образована је на седници одржаној 4.04.2013. одлуком факултета под бр 463/1-XIV/5 у саставу:

Име и презиме члана комисије	звање	научна област	установа у којој је запослен
1. др Сузана Рајић	ванредни проф.	историја	Филозофски ф.
2. др Радош Љушић	редовни проф.	исто	Филозофски ф.
3. др Ана Столић	научни сарадник	исто	Историјски институт

Наставно-научно веће факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној дана 16.05.2013.

Прилог: 1. Извештај комисије са предлогом 2. Акт Наставно-научног већа факултета о усвајању извештаја 3. Примедбе дате у току стављања	ДЕКАН ФАКУЛТЕТА Проф. др Милош Арсенијевић
--	---

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Изабрани на седници Наставно-научног већа Филозофског факултета у Београду од 4. априла 2013. године, у комисију за оцену и одбрану докторског рада мр Иване Спасовић *Образовање женске деце у Јужном Банату (1874-1918)*, имамо част да поднесемо следећи

РЕФЕРАТ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Основни подаци о кандидату

Ивана Спасовић уписала је студије историје на Филозофском факултету у Београду 1991/92. школске године. Дипломирала је 26. јуна 1996, на катедри за Историју Југославије, код професора др Љубодрага Димића, са темом *Удружење драмских писаца Краљевине Југославије*. Постдипломске студије уписала је школске 1996/97. године на Одељењу за историју Филозофског факултету, на Катедри за националну историју 19. века. Испите на постдипломским студијама положила је током 1997. и 1998. године, а магистрирала је 24. априла 2003. године пред комисијом у саставу: академик Василије Крестић, проф. др Радош Љушић и ванредни професор др Војин Дабић. Тема магистарске тезе била је: *Банатска војна граница и њено укидање 1872. године*. Уписала је докторске студије историје на Катедри за историју српског народа у новом веку. Ментор је био доц. др Арсен Ђуровић, а после његове смрти менторство је прихватила ванредни професор др Сузана Рајић. Тема докторске дисертације под насловом *Образовање женске деце у Јужном Банату од 1874. до 1918. године* одобрена је на седници Наставно–научног већа, одржаној 1. априла 2010. године. Комисија за одбрану у саставу проф. др Сузана Рајић,

проф. др Радош Љушић, др Ана Столић, научни сарадник, Историјски институт Београд, именована је на седници Наставно научног већа Филозофског факултета 20. марта 2013. године. Мр Ивана Спасовић радила је 13 година као професор историје у Економској школи у Земуну, а сада је запослена у Историјском архиву у Панчеву.

Библиографија:

Историја, уџбеник за први разред средњих школа економске и правне струке, Завод за уџбенике, Београд, 2008.

Банатска војна граница и њено укидање 1872, Панчево, 2004.

Споменица Економске школе „Нада Димић“ у Земуну (1883-1998), Земун, 1998.

Страдања у Панчеву и Јабуци за време Другог светског рата, Панчево, 2012.

Сарадник је у писању *Српског биографског речника Матице српске*, *Српске енциклопедије САНУ* и *Матице српске* и *Лексикона српских градова*.

Аутор је више стручних текстова из области методике наставе историје и архивистике и изложби Историјског архива у Панчеву: *Благо архива* (2011) и *Свакодневни живот у Панчеву* (2013).

Предмет и циљ дисертације

Предмет истраживања докторске дисертације мр Иване Спасовић јесу школске установе на простору Јужног Баната, у периоду последње четвртине 19. и првих деценија 20. века. Рад знаменитих школских и културних установа у Угарској наметнуо је потребу проучавања школовања и положаја жена у друштву, који су били условљени традицијом и законодавством, али и новинама које је донео 19. век.

Основни циљ истраживања јесте утврђивање свих релевантних чинилаца који су утицали на континуирани рад школских и културних установа, као и активности и учинак тих институција у процесу образовања женске деце у јужнобанатским областима. Положај

жене у породици и друштву позитивно је измењен у периоду од развојачења Бантске војне границе до 1918. године.

Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Претпоставка која је била полазиште истраживања јесте велики значај развојачења Банатске границе за положај становништва Јужног Баната. Тај догађај је довео до укидања кућних задруга, омогућивши слободан избор занимања и улазак у угарски порески систем. Хипотезе су обухватале утицај борбе за равноправност полова у Европи на улогу жене у друштву Јужног Баната, што се одразило на настанак и развој школа за школовање женске деце у Панчеву, Белој Цркви и мањим местима у околини. Такође, једна од поставки односила се на утврђивање утицаја Краљевине Србије на тај процес, као и на размену искустава у области просвете са српском државом. Значај образовања за даљи живот жена, њених права на рад и праведну надокнаду, те промена њеног свеукупног положаја у друштву, била је једна од постављених хипотеза у овом раду.

Изнете хипотезе доказане су у раду.

Кратак опис садржаја дисертације

Докторски рад кандидата мр Иване Спасовић ***Образовање женске деце у Јужном Банату (1874-1918)*** састоји се из Увода, девет поглавља, Закључка, списка извора и литературе и Прилога.

У ***Уводу*** (4-15. страна) објашњени су временско-просторни оквири рада и потреба проучавања теме школовања женске деце на простору Јужног Баната. Указано је на европске утицаје на аустроугарски правни и економски систем, те на развитак универзитетског образовања у Монархији и на његов уплив на јавни и приватни живот. На крају је дат преглед најважнијих историографских и других радова посвећених овој области.

Прво поглавље, *Развојачење Банатске војне границе и промене у друштву* (16-24. страна), посвећено је укидању Банатске границе, које је за последицу имало јасно позиционирање граничарског становништва у економско-политички живот Угарске. Модернизација друштва која је пратила ове промене најуже је везана за школство и положај жене.

Друго поглавље, *Нова улога жене у друштву* (25-39. страна), бави се помацима у промени обесправљеног положаја жена у Европи 19. века и одразом тог процеса на жене Српкиње у Монархији. Аутор потом даје преглед прилика у друштву Аустро-Угарске, с освртом на привреду околности и са нагласком на привреду Јужног Баната. У тим оквирима сагледан је положај жена, њихово школовање, послови и борба за равноправност, у којој су активно учествовале и жене Српкиње у Угарској.

Треће поглавље, *Аустроугарски школски систем у Јужном Банату* (40-64. страна), бави се историјом школства на простору Банатске границе, школством у време развојачења и угарском просветном политиком – од министарства просвете, преко надзорне службе, до положаја учитеља. Објашњени су нивои школског система Угарске, примењени на бивши простор Банатске границе, од предшколског образовања, преко основних, до средњих школа.

У четвртом поглављу *Школе за женску децу* (65-104. страна), анализирају се школе, почев од првих, попут немачке и српске у Панчеву, мешовитих у околним местима, и приватних школа. Тежиште поглавља је на државним школама за женску децу: Школи за домаћице у Панчеву, Домаћичкој и живинарској у Баваништу, Женској занатској у Панчеву, мађарским школама за женску децу, школама у Белој Цркви, Училишту Свете Ангелине у Будимпешти и Женској препарандији. Начињена је и кратка паралела на сродне установе у суседној Краљевини Србији, матици већинског становништва Јужног Баната.

Пето поглавље, *Српска виша девојачка школа у Панчеву* (105-168. страна), посвећено је најважнијој Српској вишој девојачкој школи у Панчеву, која је отворена 1874, а постојала је и после нестанка Аустро-Угарске 1918. Највише пажње посвећено је оснивању, финансирању и опремању школе, анализи наставних планова и програма за

српске више девојачке школе, уџбеника, начина рада. Кандидат је посебно обратио пажњу на ученице и наставно особље школе, међу којима су биле знамените личности из области науке и уметности.

Шесто поглавље, *Прве студенткиње поникле из јужнобанатских школа* (169-200. страна) говори о почецима универзитетског школовања за жене и првим женама носиоцима факултетских диплома међу Српкињама и припадницама других народа у Јужној Угарској. Како су само две ученице Српске више девојачке школе у Панчеву завршиле студије, начињене су њихове биографије а, с обзиром на сазнања о осталим девојкама из Јужног Баната које су студирале на европским универзитетима, дата су и њихова имена и основни подаци.

У седмом поглављу, *Утицај првих просвећених жена на јавни и приватни живот* (201-254. страна), указано је на повезаност процеса просвећивања жена и њиховог учешћа у јавном животу – предавањима, активностима при хуманим и патриотским удружењима. Исти процес одразио се и на укидање задруга, породични и свакодневни живот, те на појаву нових обичаја и модела културног понашања.

Осмо поглавље *Часописи посвећени жени и школи* (255-272. страна), бави се часописима који су допирали до женског дела становништва Јужног Баната, а чије су теме биле посвећене актуелним питањима из живота жена.

Девето поглавље, *У новој држави Краљевини СХС-Југославији* (273-284. страна) представља осврт на опстанак јужнобанатских школа за женску децу у новим околностима. Школе су радиле и после завршетка Првог, као и за време Другог светског рата. Поред тога, ово поглавље доноси и демографске податке из преломног времена после Версајске конференције, као и приказ дотадашњег броја ученица женских школа.

У *Закључку* (285-291. страна) кандидат констатује да су у Јужном Банату постојали повољни услови за школовање женске деце. На то указују број и разноврсност школа разних нивоа, у Панчеву, Белој Цркви и мањим местима у околини. Значај образовања за даљи живот жена, остварење њених права на рад и праведну надокнаду, битно су утицали

на промену њеног свеукупног положаја у друштву, која се огледала у живљем ангажовању како у приватном, тако и у јавном животу.

Хеуристички део посла мр Ивана Спасовић је извршила педантно и свеобухватно, а своје истраживање је засновала на изворној, објављеној и необјављеној грађи, периодици, публицистици и литератури. Придржавајући се строго методолошких начела, успела је да савлада обиље изворних података, да их хронолошки и тематски разврста и, напослетку, да их успешно анализира. Мање примедбе комисија ће саопштити кандидату на одбрани. На основу свега изнетог слободни смо да предложимо Већу да прихвати и одобри одбрану докторског рада мр Иване Спасовић ***Образовање женске деце у Јужном Банату (1874-1918).***

У Београду,
5. април 2013.

Чланови комисије:

проф. др Радош Љушић

проф. др Сузана Рајић

др Ана Столић